

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز پنجشنبه ۲۸ مهر ماه ۱۳۱۱ * (۱۹ جمادی الاخری ۱۳۵۱)

فهرست مذاکرات

- ۱) تصویب صورت مجلس
- ۲) تقدیم سه فقره لایحه از طرف آقای وزیر مالیه
- ۳) شور و تصویب لایحه اجازه مداوای بعضی املاک از منطقه منطقه دیگر
- ۴) تصویب لایحه واگذاری املاک خاصه به الواری که تحت قاپو می شوند.
- ۵) تصویب تمدید کتترات رئیس محاسبات کل مالیه
- ۶) تصویب امتیاز انحصاری استخراج انیمون
- ۷) شور لایحه تدبیر موافقت اطمینان غیر مجاز
- ۸) تصویب لایحه اختیارات کمیسیون عدلیه
- ۹) تصویب لایحه استخدام متخصص باهوسازی
- ۱۰) افتراء شب
- ۱۱) موقع جلسه بود - ختم جلسه

مجلس يك ساعت و ربع قبل از ظهر بریاست آقای دادگر تشکیل گردید

سدرت مجلس پنجشنبه بیست و یکم مهر ماه را آقای مؤید احمدی (منشی) قرائت نمودند *

[۱ - تصویب صورت مجلس]

تقدیم میکنم یکی راجع با اجازه معاوضه بعضی املاک است
 رئیس - در صورت مجلس نظری نیست (گفته شد
 از منطقه بمنطقه دیگر یکی هم برای معافیت از حقوق
 خیر) صورت مجلس تصویب شد. آقای وزیر مالیه
 گمرکی این جنسی که اجازه داده شد برای خوزستان
 [۲ - تقدیم سه فقره لایحه از طرف آقای وزیر مالیه]
 فرستاده شود چون يك قدری از خارجه فرستاده میشود
 وزیر مالیه (آقای تقی زاده) - بنده سه لایحه دارم
 میخواهیم سنگین نشود و گران نشود این است که

* عین مذاکرات مشروح یکصد و یازدهمین جلسه از دوره هشتم تقنینیه (مطابق قانون ۸ آذر ماه ۱۳۰۵)

دائرة تند نویسی و تحریر صورت مجلس

* اسامی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده:

- غائبین با اجازه - آقایان: آشتیانی - اعتبار - مسعود تاشی
- غائبین بی اجازه - آقایان: تیمورتاش - امیر ابراهیمی - طباطبائی وکیل - حاج حسین آقا مهدوی - اسدی - فقیه
 امیر تیمور - رهنما - اسد - همراز - شریعت زاده - حسینقلی خان نواب - قوام
- دیر آمدگان بی اجازه - آقایان: میرزا سید مهدیخان قاضی - حاج میرزا حبیب الله ابن - حاج محمد رضا بهبهانی - پوشهری
 مسودی - یونس آقا وهاب زاده

میخواهیم از حقوق گمرکی و عوارض راه معاف باشد یکی هم راجع با اجازه دادن اراضی خالصه بالواری که چادر نشینی را ترک میکنند و میبندند نشین میشوند و زراعت میکنند و فوریتش هم تقاضا شده است یعنی دو فوریت در بعضی ها [۳ - تصویب لایحه معاوضه املاک از منطقه به منطقه دیگر] رئیس - لایحه مربوط به معاوضه املاک قرائت میشود.

ساحت محترم مجلس شورای ملی

نظر باینکه مواردی پیش میاید که دولت بنا به مقتضیات مملکتی صلاح میداند علاقه آب و خاک کی بعضی از اشخاص را از رؤسای عشایر و غیره هم با رقبات خالصه معاوضه نماید و قهراً در اینگونه موارد همواره یکی از دو اصل مضر در مبنای عمل خواهد بود یعنی یا معاوضه بیاخذ عایدی و یا بیاخذ معاوضه قیمت و از دو اصل مزبور یکی در ضمن قانون ۱۷ خرداد ۱۳۱۱ بتصویب مجلس شورای ملی نیز رسیده است ماده واحده ذیل را بقید دو فوریت تقدیم و تقاضای تصویب آنرا مینمایم تا بوسیله وضع قانونی کلی از مکررات اجتناب و صرفه در وقت حاصل شده باشد.

ماده واحده - دولت مجاز است که تاریخ تصویب این قانون تا مدت دو سال در مقابل علاقه آب و خاک بعضی اشخاص که مصالح سیاسی مملکت انتقال آنها را از منطقه به منطقه دیگر اقتضا نماید بتصویب هیئت وزراء از خالصجات دولتی بعنوان معاوضه بان اشخاص انتقال داده و علاقه آب و خاک کی مورد معاوضه را در دفتر رقبات خالصجات مملکتی مملکت دولت ثبت کند و رقبات را کنار شده را مملکت طرف مقابل بشناسد.

رئیس - فوریت مطرح است. مخالفی نیست (گفته شد خیر) آقایانیکه با فوریت موافقت قیام فرمایند. (اکثر برخاستند)

رئیس - تصویب شد. فوریت ثانی مطرح است. در آنهم اشکالی نیست. آقایانیکه با فوریت ثانی موافقت دارند قیام فرمایند. (اغلب نمایندگان قیام نمودند)

نظرم این بود که آقای وزیر مالیه بفرمایند که از روی چه مأخذ معامله می شود یا قیمت عادلانه آن البته صحیح است در هر نقطه معین کنند که قیمت ملک چیست ملک دولت را هم معین کنند و هر وقت قیمت معین شد از روی قیمت معاوضه کنند او اشکال ندارد.

وزیر مالیه - در قسمت اول که در خود قانون اختیاری

بدولت داده می شود آیا چه نتیجه خواهد داشت و بطور موافقت با قوانین دارد البته نمی شود ملک کسی را از حق گرفت مگر بموجب قانون بهین جهت است که قانون می آورند و عوض هم میدهند ولی البته بنده تصدیق دارم که خیلی از قوانین است که بسته با جرایش است که اگر خوب اجرا شود خیلی خوب است و خیلی از قوانین هم ممکن است که بد اجرا شود ولی چون آقایان اعتماد دارند و حسن اعتماد دارند که دولت خوب اجرا خواهد کرد و یک قسمت زیادی حالا مسام نسبت که تمام موارد چیست بطور کلی اجازه میخواهند ولی در مواردی هست که این عمل بر طبق مصالح مملکت است و خیلی کار خوبی است شکی نیست زانند در موردی که غیر این باشد پیش نیاید و البته دولت سوء استفاده خیال ندارد بکند اما مسئله معاوضه در معاوضه هم بطور که فرمودند شقوق مختلفه پیش میاید و در این قانون این تفکیک شده است و نمی شد هم بشود اشکال داشت برای اینکه چنانکه آقایان مسوق نسبت بخواهد املاک قوام که قبلاً قانون مخصوص گذشت بنا بود برای هر یک یک قانون بیاوریم بعد دیده شد خیلی مفصل می شود یک قانون کلی آوردیم آنجا عایدی بعایدی منظور شده همینطور که فرمودند در بعضی جاها ممکن است ضرر دولت بشود در نتیجه و شاید بعضی جاها ضرر عموم حتی این ایراد را کردند در آنوقت که ما عایدی بعایدی کردیم گفتند در وزارت مالیه که اینجا دولت ضرر میکند برای اینکه ماضرف طهران و این نزدیکی ها دادیم و عایدی بعایدی دادیم و آنجاها گرفتیم و گاهی هم می شود چیزی بیشتر میدهیم شاید هم کمتر بشود ولی حتی الامکان با توافق و تراضی و اینها جای خوبی میدهیم و تراضی می شود چون نظر بر این است که دولت منظور سیاسی دارد یعنی سیاست داخلی غیر از این منظوری ندارد البته سعی میکنند که ضرر و

زیانی بطرف وارد نشود اما اگر بگوئیم عایدی بعایدی جائی هست که این عملی نیست اگر بگوئیم قیمت عادلانه از این هم مشکلتر است در بعضی موارد تجربه شد که اگر هیئت مقومین بفرستند اصلاً کار بقدری طول دارد و تمام نمی شود که خود طرف می آید می گوید من حاضرم تمام بکنیم فلاقتدر شما بدهید فلاقتدر من تمام بشود تقویم خودش باید یک هیئت مقومین از اهل محل خبره باشند بروند آنجا مساحی کنند و دسته از مهندسين همراه ببرند و درست معین کنند آن هم معلوم نیست که آخرش آنچه که مقصود آقایان است یعنی قیمت عادلانه اینجا قیمت عادلانه آنجا بدست بیاید. این است که در خیلی از موارد ممکن است بدون هیچ زحمتی وبدون اینکه طرف هم ناراضی باشد با کمال سهوات ممکن بشود که توافق و تراضی بشود و معاوضه شود ره هیچ زحمتی نداشته باشد آنوقت اگر گفتیم حکماً قیمت عادلانه محل و اینها در جایی که این زحمت و اشکال لزوم ندارد خودمان را با اشکال می اندازیم ولی البته واقعاً اگر یک جا کسی یک قطعه زمین داشته باشد یک ملک داشته باشد که قیمت کردنش کار یک روز و دو روز است البته او را از روی قیمت معاوضه میکنند چون قیمت کردن صحیحترین موازین است در واقع ولی گاهی می شود که صحیح تر این است و کار عمده است می شود عایدیش تخمین کرد و مطابق عایدیش بهشان میدهند البته ممکن است یک چیزی هم دولت ضرر بکند البته باید از آن چشم پوشید و ممکن است یعنی امکان دارد که به آن شخص چیزی کمتر برسد ولی هر چه فکر شده نمی شد این تشخیص شقوق را کرد که بعضی را بعایدی بعضی را بقیمت عادلانه این است که میزان کلی گرفته می شود ولی سعی می شود در مواردی که ممکن است با قیمت بشود

رئیس - آقای افسر

افسر - چنانکه در موقع املاک آقای قوام بنده همین عرض را به مجلس کردم و آقای وزیر مالیه هم همینطوری که فرمودند تقریباً عملی نمی دانستند یعنی مشکل میدانستند و بعد فرمودند که تجربه شد و کسانی را که میخواستند فرستادند و یکسال و دو سال طول کشید و اسباب زحمت شد لهذا بنده حالا در همین موضوع هم

عرض میکنم که به قیمت عادلانه باشد لکن ارفاقی است از طرف دولت. فرضاً بیشتر شد مصالح داخلی سیاسی اقتضا بکند اشکالی ندارد ولی یک شکلی که قابل اجرا است بنظر بنده این است که لااقل چون آقای قوام‌الملک در اکثر جاها املاک داشت درگرمسیر در برد سیر در همه جا املاک داشت ممکن بود متناسب باشد با املاکی که دولت در نظر گرفت در کاشان و نیشابور و استرآباد آنهم در یکجا نبود ممکن است همین رعایت بشود مثلاً کاشان عیدی املاکش کم است و نیشابور ممکن است بیشتر باشد اینها را تقریباً متکافی بکنند ولی بنظر بنده قسمتی که عملی است این است که مستغل را مستغل عوضش بدهند و ملک را ملک چنانکه ملاحظه فرموده‌اید مستغل صدی پنجاه صدی شش عیدی دارد غیر از طهران و در طهران صدی هشت و صدی هفت است ولی در غالب ولایات مستغل کمترین چیزی است از نظر عایدی این است که در دسترس مالک بیشتر است بنده پیشنهاد کنم مستغل را مستغل عوض بدهند و ملک را ملک که اقلاً یک تکافوی شده باشد. دوم اینکه فکری باید کرد که هر چه زودتر این کار را بکنند زیرا طول مدت هم برای خود مؤدیان هم برای دولت تولید اشکال کرده حالا به شخصش هم کار نداریم برای عمران و آبادی ملک هم ضرر دارد از وقتی که می‌شوند این املاک را می‌خواهند عوض کنند دیگر قنات کار نمیکنند رودخانه درست نمیکنند زراعت را کاملاً نمی‌کنند بخیال اینکه می‌روند جای دیگر از آنطرف هم همینطور حالا املاک دولت البته هر طور هست منظم است ولی آن کسی که خیال ترک علاقه دارد قطعاً به آبادی ملکش نمیکوشد و این بر ضرر مملکت است بنده تقاضا میکنم که هر چه ممکن باشد بعد از اینکه حالا عایدی بعایدی است و آن

زحمت‌های تقویم و حکمت و اینها را ندارد زودتر تکلیف مردم را معین کنید که زودتر حرکت کنند بروند بجایهای خودشان و املاک هم از آبادی بقتد یک پیشنهادی هم کرده‌ام.

وزیر مالیه - این قسمت اخیری که تذکر دادند همینطور هم عمل می‌شود یعنی حتی الامکان عمل می‌شود در هر جا که زودتر ممکن است عایدی بعایدی و تأخیری نشده است یعنی مال آقای قوام تقریباً تمام است و بعضی‌های دیگر هم منتظر گذشتن این قانون است ولی این مسئله مستغل به مستغل را خواهش میکنم از آقای افسر که این پیشنهاد را نکنند برای اینکه دولت اراضی خالصه زیاد دارد هر جا خالصه هست خالصه میدهد ولی ما در تمام ولایات مستغل نداریم بعضی جاها هم اصلاً مستغلی را میخواهند بخرند همین امروز صبح قبل از اینکه اینجا بیایم صحبتی بود که بعضی‌ها خانه دارند آنها را هم بخرند و اگر مقید کنیم اسباب زحمت می‌شود و دستان بسته می‌شود.

افسر - خیلی خوب بنده پیشنهادم را پس میگیرم تسریع شود که تکلیف مردم زودتر معلوم شود. جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

رئیس - آقای کازرونی

کازرونی - بنده در هر صورت موافقم
رئیس - آقایانی که با ماده واحده موافقت دارند ورقه سفید خواهند داد.

(اخذ واستخراج آراء بعمل آمده ۸۱ ورقه سفید تعداد شد)
رئیس - عده حاضر در موقع اعلام رأی ۹۵ با کثرت رأی تصویب شد

اسامی رأی دهندگان - آقایان: دکتر احتشام - بوشهری - آقا سید محمدحسین - صفری - دکتر ملک‌زاده - مرید احمدبهبهانی - اورنگ - هزار جریبی - لاریجانی - طالش خان - بنکدار - روحی - میرزا صادقخان اکبر - مژدهی - میرزا حسینخان افشار - معصوم سنک - طهرانی - دربانی - یونس آقا وهاب زاده - اقبال - آخوند یار علی - چلبچی - افسر - حاج میرزا حسینخان فاضلی - حسینقلیخان نواب افخمی - دبستانی کرمانی - رهبری - فتحعلیخان بختیار - میرزا محمدخان وکیل - امیراعلم - ظهراچی - حاج میرزا حسینخان اسفندیاری - مواری - دکتر لقمان - مفتی - دکتر شیخ - عراقی - رهنما - شریفی - امیردولت‌شاهی - ابراهیمخان یزیدیا - خواجوی - مصدق جهانشاهی - محمدقلیخان اسعد - میرزا محمدحسین نواب - مقدم - رضاقلیخان باستانی - فهیمی - فرشی - دکتر ضیائی - مرتضی‌قلیخان بیات - سهرابخان ساکینیان سید مرتضی وثوق - جمشیدی - معتمدی - ملک زاده آملی - نایب الاسلامی - دکتر سنک - میرزا محمد علیخان تربیت - قراگوزلو - فتوحی - علیخان اعظم زنکنه - مسعودی - خراسانی - کفائی - میرزا فتح الله خان قزوینی - محمد علی میرزا دولتشاهی - حسنعلی میرزا دولتشاهی مؤید احمدی - امیر حسینخان بختیاری - دبیر سهرابی - میرزا محمد تقی طباطبائی - اسدی - ناصری - محمدضیائی - میرزا یونس - امیر تیمور مخبر فرهمند.

۴- شور و تصویب لایحه واگذاری املاک خالصه به الواری که تخت قاپو میشود

رئیس - لایحه پیشنهادی دولت راجع به واگذاری املاک به الواری.

ساحت محترم مجلس شورای ملی نظر باهیت عمده که آبادی و عمران لرستان در بردارد و علاوه بر مخارجی که دولت رأساً تاکنون کرده تشویق اهالی نیز قهراً برای تعمیر این منظور کمک عمده خواهد بود ماده واحده ذیل را بقید دو فوریت تقدیم و تقاضای تصویب آن را مینمایم.

ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است بهر فردی از طوایف الواری که چادر نشینی را ترک کند و دندشین گردد از خالصجات واقعه در لرستان حصصی که بقدر کفایت معاش او و خانواده‌اش باشد مجاناً واگذار نماید

رئیس - فوریت مطرح است اشکالی نیست ؟
(خیر) آقایان موافقتین قیام فرمایند
(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. فوریت نای مطرح است در آنهم اشکالی نیست آقایان موافقتین قیام فرمایند
(اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده واحده مطرح است
آقای ناصری

ناصری - بنده میخواستم پیشنهاد کنم چون منظور دولت از واگذاری این اراضی بالواری این است که تخت قاپو شوند و زندگی ایلانی را ترک کنند میخواستم پیشنهاد کنم اگر موافقت فرمایند آقای وزیر مالیه قید بشود که نایک مدتی حق فروش آن علاقه که به آنها داده می‌شود

اسامی رأی دهندگان - آقایان: دکتر احتشام - بوشهری - آقا سید محمدحسین - صفری - دکتر ملک‌زاده - مرید احمدبهبهانی - اورنگ - هزار جریبی - لاریجانی - طالش خان - بنکدار - روحی - میرزا صادقخان اکبر - مژدهی - میرزا حسینخان افشار - معصوم سنک - طهرانی - دربانی - یونس آقا وهاب زاده - اقبال - آخوند یار علی - چلبچی - افسر - حاج میرزا حسینخان فاضلی - حسینقلیخان نواب افخمی - دبستانی کرمانی - رهبری - فتحعلیخان بختیار - میرزا محمدخان وکیل - امیراعلم - ظهراچی - حاج میرزا حسینخان اسفندیاری - مواری - دکتر لقمان - مفتی - دکتر شیخ - عراقی - رهنما - شریفی - امیردولت‌شاهی - ابراهیمخان یزیدیا - خواجوی - مصدق جهانشاهی - محمدقلیخان اسعد - میرزا محمدحسین نواب - مقدم - رضاقلیخان باستانی - فهیمی - فرشی - دکتر ضیائی - مرتضی‌قلیخان بیات - سهرابخان ساکینیان سید مرتضی وثوق - جمشیدی - معتمدی - ملک زاده آملی - نایب الاسلامی - دکتر سنک - میرزا محمد علیخان تربیت - قراگوزلو - فتوحی - علیخان اعظم زنکنه - مسعودی - خراسانی - کفائی - میرزا فتح الله خان قزوینی - محمد علی میرزا دولتشاهی - حسنعلی میرزا دولتشاهی مؤید احمدی - امیر حسینخان بختیاری - دبیر سهرابی - میرزا محمد تقی طباطبائی - اسدی - ناصری - محمدضیائی - میرزا یونس - امیر تیمور مخبر فرهمند.

نداشته باشند.

وزیر مالیه - بنده با اساس مطلب معنأ موافقم یعنی کاش می‌شد این کار را کرد ولی در عمل نمی‌شود چون این اشخاصی که بهشان چیزی میدهم خیال میکنند مال خودشان نیست. اگر راهی بود که زود فروشد و دوباره بیرون بروند بهتر بود ولی در عمل نمی‌شود این کار را کرد.

رئیس - آقای اورنگ.
اورنگ - موافقم.
رئیس - آقای رهنما.
رهنما - موافقم.

رئیس - اشکالی ندارد ؟ (خیر) آقایان موافقتین ورقه سفید خواهند داد.

(اخذ واستخراج آراء بعمل آمده ۷۸ ورقه سفید تعداد شد)

رئیس - عده حاضر در موقع اعلام رأی ۹۴ با کثرت رأی تصویب شد

۵- تصویب تمدید کثرتات رئیس محاسبات کل مالیه

رئیس - خبر کمیسیون بودجه راجع به تمدید کثرتات آقای هرمان فری
خبر کمیسیون:

کمیسیون بودجه لایحه مره ۲۳۵۲۷ دولت راجع به تمدید کثرتات آقای هرمان فری رئیس محاسبات کل مالیه را تحت شور و مطالعه قرارداد نظر بتوضیحاتی که آقای معاون وزارت مالیه بیان نمودند کمیسیون با تمدید و تجدید کثرتات مستخدم مزبور موافقت نموده و علیهذا عین مواد پیشنهادی دولت را بضمیمه برای تصویب مجلس شورای ملی پیشنهاد مینماید.

اسامی رأی دهندگان - آقایان: دکتر احتشام - بوشهری - آقا سید محمدحسین - صفری - دکتر ملک‌زاده - مرید احمدبهبهانی - اورنگ - هزار جریبی - لاریجانی - طالش خان - بنکدار - روحی - میرزا صادقخان اکبر - مژدهی - میرزا حسینخان افشار - معصوم سنک - طهرانی - دربانی - یونس آقا وهاب زاده - اقبال - آخوند یار علی - چلبچی - افسر - حاج میرزا حسینخان فاضلی - حسینقلیخان نواب افخمی - دبستانی کرمانی - رهبری - فتحعلیخان بختیار - میرزا محمدخان وکیل - امیراعلم - ظهراچی - حاج میرزا حسینخان اسفندیاری - مواری - دکتر لقمان - مفتی - دکتر شیخ - عراقی - رهنما - شریفی - امیردولت‌شاهی - ابراهیمخان یزیدیا - خواجوی - مصدق جهانشاهی - محمدقلیخان اسعد - میرزا محمدحسین نواب - مقدم - رضاقلیخان باستانی - فهیمی - فرشی - دکتر ضیائی - مرتضی‌قلیخان بیات - سهرابخان ساکینیان سید مرتضی وثوق - جمشیدی - معتمدی - ملک زاده آملی - نایب الاسلامی - دکتر سنک - میرزا محمد علیخان تربیت - قراگوزلو - فتوحی - علیخان اعظم زنکنه - مسعودی - خراسانی - کفائی - میرزا فتح الله خان قزوینی - محمد علی میرزا دولتشاهی - حسنعلی میرزا دولتشاهی مؤید احمدی - امیر حسینخان بختیاری - دبیر سهرابی - میرزا محمد تقی طباطبائی - اسدی - ناصری - محمدضیائی - میرزا یونس - امیر تیمور مخبر فرهمند.

رئیس - عین پیشنهادی دولت :

ماده اول - وزارت مالیه مجاز است آقای هرمان فری تابع آلمان را برای مدت دو سال از تاریخ دوازدهم آذرماه ۱۳۱۱ بسمت ریاست محاسبات مالیه مجدداً استخدام نماید.

ماده دوم - مقرری آقای هرمان فری سالی شصت و سه هزار ریال (۶۳۰۰۰ ریال) و هشتصد و چهل پهلوی خواهد بود که با قساق دوازده گانه در آخر هرماه شمسی ایرانی تأدیه میگردد.

ماده سوم - ماهی یکهزار ریال (۱۰۰۰ ریال) بعنوان کرایه منزل به آقای هرمان فری پرداخت می شود.

ماده چهارم - در انقضای مدت دو سال مذکور در ماده اول فوق در صورتیکه بموجب قانون جدیدی ادامه خدمت آقای هرمان فری تصویب نشود و مشارالیه بطور قطع از ایران خارج گردد مبلغ یکصد لیره بعنوان خرج مراجعت به آلمان بمشارالیه تأدیه خواهد شد.

ماده پنجم - وزارت مالیه می تواند در هر موقع با پرداخت مبلغی معادل سه ماه از مقرری مذکور در ماده دوم و خرج سفر مذکور در ماده چهارم به آقای هرمان فری با استخدام او خاتمه دهد ولی در صورتیکه بمأموریت مشارالیه در اثر مداخله در امور سیاسی و تخلف از قوانین مملکتی و نظامات داخلی اداری خاتمه داده شود یا خود مشارالیه بطیب خاطر قرارداد استخدام خود را فسخ نماید سه ماه مقرری مذکور در فوق و خرج سفر پرداخته نخواهد شد.

ماده ششم - وزارت مالیه مأمور اجرای این قانون است
رئیس - خبر کمیسیون امور خارجه در این خصوص خبر کمیسیون:

کمیسیون امور خارجه با حضور آقای وزیر مالیه تشکیل و لایحه نمره ۲۳۵۲۷ دولت راجع بتجدید استخدام هرمان فری تابع آلمان را مطرح نموده در نتیجه از نقطه نظر ملت با تجدید استخدام مشارالیه موافقت حاصل شده و اینک خبر آنرا تقدیم مینماید.

رئیس - قبل از اینکه در کلیات مذاکره کنیم خاطر آقایان را متذکر می کنم که این لایحه مال آقای

وزیر مالیه است يك لایحه راجع باطبا آقای معاون وزارت معارف دو لایحه مستعجل آقای فرخ و اختیارات کمیسیون عدلیه را آقای یاسائی دارند غالباً یادداشت های دریافت می کنم از رفقا که گرفتاری پیش آمده و رفته اند چون عده از حد نصاب خارج می شود و کارها معطل می ماند اگر آقایان از بنده سؤال میفرمایند که کار دارند و میخواهند تشریف ببرند خوب است جواب را از بنده دریافت فرمایند. آقای روحی

روحی - عرضی ندارم.

رئیس - آقای ناصری

ناصری - بنده در لایحه اساساً موافق هستم يك تذکری فقط میخواستم به آقای وزیر مالیه عرض کنم بطوریکه این جا مکرر عرض شد دولت و مجلس از مستخدمین خارجه که وظیفه خودشان را خوب انجام داده اند همیشه قدر دانی شده و وسائل تشویق آنها را از هر جهت فراهم آورده است در زمینه هرمان فری هم بطوریکه آقای معاون وزارت مالیه توضیحات میدادند رضایت خاطر وزارت مالیه را فراهم کرده است ولی از آنجائی که وزارت مالیه اخیراً يك عده مستخدم عالی رتبه را با اروپا برای تحصیل علوم مالیه و محاسبات اعزام داشته است بنده تصور می کنم که شاید در ظرف آتی نزدیکی از این مستخدمین بتوانند مراجعت کنند و کمک هایی که الآن مستر فری میکند آنها هم بتوانند بکنند از این جهت اگر ممکن بود کتبات ایشان را بمدت یکسال میگرداند البته بهتر بود و پس از انقضای یکسال اگر بازهم احتیاج بوجود ایشان بود ممکن است لایحه کتبات ایشان را مجدداً بیاورند و در آن موقع تصویب شود.

وزیر مالیه - البته در این شکی نیست که ما میخواهیم در هر موقعی که در هر رشته ایرانیها معلومات و نکات يك کاری را پیدا کردند از مستخدمین خارجی مستغنی بشویم ولی باید عرض کنم که محصلین را که ما شروع کردیم فرستیم یا بعضی مأمورین وزارت مالیه اینها در آتی نزدیکی تحصیلشان را تمام نمیکند شاید دو سال سه سال طول بکشد و بعضی محصلین هم فرستاده ایم که آنها هم چهار

پنج سال طول خواهد کشید و میخواهم عرض کنم که به مجرد این که يك نفر از محصلین یا مأمورین دولت آن معاملات و تجربیات را پیدا کردند فوراً آن مأمور خارجه را مرخص می کنیم برای این که اگر کار او هم لازم باشد متلازم با او نیست و وقتی که ایرانیها توانستند جای آنها را بگیرند دیگر حاجت نیست طبعاً و لزوم پیدا نمیکند در باب مسیو فری چنانچه اشاره فرمودند بنده باید تکرار کنم که کمال رضایت را از اوداره و یکی از مستخدمین است که کاملاً کار خودش را بطوری که مرضی خاطر وزارت مالیه و دولت باشد انجام میدهد و خیلی وجودش برای ما مفید است این است و از این جهت است که لایحه تجدید استخدامش را داده ایم ولی اگر يك موقعی پیش بیاید که کتبات چون بمدت طولانی است و دولت بخواهد کار او را يك ایرانی بدهد آنها هم پیش بینی شده است.

رئیس - آقای امیر قیوم

امیر قیوم کلانی - بنده میخواستم سؤال کنم آقای وزیر مالیه توضیح بدهند که تفاوت حقوقی که برای مسیو فری پیدا می شود با کتبات سابق چقدر است زیرا این سومین دفعه ایست که کتبات مسیو فری تجدید می شود خواهتم به بینم که تفاوتی که در حقوق او پیدا می شود چقدر است چون مطابق حسابی که ما این جا کردیم حقوق و کرایه خانه که بمسیو فری داده می شود در سال معادل هجده هزار و دو صد تومان خواهد شد خواهتم به بینم که تفاوتی با حقوق سابقش دارد یا نه.

وزیر مالیه - خیر هیچ تفاوتی ندارد آنچه که بنده میدانم تفاوت ندارد عین کتبات سابق است و آنچه میزانش بالا می رود تقصیر او نیست تقصیر اسعار خارجی است که زیاد می شود.

رئیس - آقایانی که با ورود در شور مواد موافقت دارند قیام فرمایند.

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده اول قرائت میشود:

ماده اول - وزارت مالیه مجاز است آقای هرمان فری تابع آلمان را برای مدت دو سال از تاریخ دوازدهم آذرماه

۱۳۱۱ بسمت ریاست محاسبات مالیه مجدداً استخدام نماید
رئیس - اشکالی نیست موافقین باماده اول قیام فرمایند (اغلب برخاستند)

رئیس - تصویب شد. ماده دوم قرائت میشود: ماده دوم - مقرری آقای هرمان فری سالی شصت و سه هزار ریال (۶۳۰۰۰ ریال) و هشتصد و چهل پهلوی خواهد بود که با قساق دوازده گانه در آخر هرماه شمسی ایرانی تأدیه می گردد.

رئیس - اشکالی نیست. (اظهار شد - خیر) موافقین باماده دوم قیام فرمایند (عده زیادی قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده سوم قرائت میشود: ماده سوم - ماهی يك هزار ریال (۱۰۰۰ ریال) بعنوان کرایه منزل به آقای هرمان فری پرداخت می شود.

رئیس - اشکالی ندارد. موافقین باماده سوم قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده چهارم قرائت میشود: ماده چهارم - در انقضای مدت دو سال مذکور در ماده اول فوق در صورتیکه بموجب قانون جدیدی ادامه خدمت آقای هرمان فری تصویب نشود و مشارالیه بطور قطع از ایران خارج گردد مبلغ یکصد لیره بعنوان خرج مراجعت به آلمان بمشارالیه تأدیه خواهد شد.

رئیس - اشکالی نیست. آقایانیکه باماده چهارم موافقت دارند قیام فرمایند.

(اغلب برخاستند)

رئیس - تصویب شده. ماده پنجم قرائت میشود: ماده پنجم - وزارت مالیه می تواند در هر موقع با پرداخت مبلغی معادل سه ماه از مقرری مذکور در ماده دوم و خرج سفر مذکور در ماده چهارم به آقای هرمان فری با استخدام او خاتمه دهد ولی در صورتیکه بمأموریت مشارالیه در اثر مداخله در امور سیاسی و تخلف از قوانین مملکتی و نظامات داخلی اداری خاتمه داده شود یا خود مشارالیه بطیب خاطر قرارداد استخدام خود را فسخ نماید سه ماه

مقرری مذکور در فوق و خرج سفر پرداخته نخواهد شد.
رئیس - آقایان بیکه با ماده پنجم موافقت دارند قیام فرمایند.

(اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده ششم قرائت میشود:
ماده ششم - وزارت مالیه مأمور اجرای این قانون است.

رئیس - موافقتین با ماده ششم قیام فرمایند

(اکثر برخاستند)

رئیس - تصویب شد مذاکره در کلیات ثانی است مخالفی نیست. موافقتین ورقه سفید خواهند داد.

(اخذ و تعداد آراء بعمل آمده ۶۹ ورقه سفید شمار شد)

رئیس - عده حاضر در موقع اعلام رأی ۹۲ با کثرت ۶۹ رأی تصویب شد. آقای رهنا فرمایشی دارند:

رهنا - بلی

رئیس - بفرمایند

رهنا - در دستور لوابیح معدودی هست و البته هم آنها طرف احتیاج است و آقایان نمایندگان محترم در فضای بنده هم تا یکساعت دو ساعت دیگر حاضرند و موافقت دارند که این لوابیح بگذرد بنده میخواستم تقاضا کنم لایحه که جنبه عمومی از نقطه نظر خود مملکت و صادرات مملکت و از نظر جلب سرمایه اهمیت دارد آن را مقدم بدارند و آن لایحه انجمن سازی است. این قبیل لوابیح را اگر ما بتوانیم مملکت بتواند، دولت ما بتواند. مجلس ما بتواند که در هر جلسه یکی از این لوابیح را بگذرانند خیلی کار مملکت و خیلی کار عامه پیشرفت دارد

برای چه؟ برای این که این قبیل لوابیح مستقیماً با زندگانی مردم ارتباط دارد و این قبیل لوابیح صد هزار تومان، دویست هزار تومان سرمایه می آورد وقتی هم که عملی شد در سال صد هزار تومان، دویست هزار تومان صادرات درست می شود و بخارج می رود و اسعار می آورد. بنابر این میخواستم استدعا کنم این لایحه اگر چه یک لایحه ایست که خیلی بحث ندارد برای این که بخشی در جلسه گذشته شده است آقایان موافقت فرمایند این لایحه مطرح شود و تصویب شود و سایر لوابیح بعد مطرح شود. (صحیح است)

رئیس - نظر آقایان این است که این لایحه مقدمه باشد؟

جمعی از نمایندگان - بلی - مخالفی نیست.

[۶- تصویب لایحه امتیاز انحصاری استخراج انجمنون]

رئیس - خبر کمیسیون اقتصاد ملی. شور ثانی مطرح است

خبر کمیسیون:

کمیسیون اقتصاد ملی تحت ریاست آقای فیهی تشکیل لایحه امتیاز انجمنون را برای شور ثانی تحت مطالعه قرار داده مواد آن را مطابق راپرت سابق با در نظر گرفتن پیشنهاد آقای طباطبائی دیبا در ماده دوم که پس از جمله (در ظرف هجده ماه) جمله (از تاریخ تصویب این قانون) اضافه گردید تصویب و خبر آن را تقدیم ساحت مقدس مجلس شورای ملی مینماید.

رئیس - ماده اول قرائت میشود

ماده اول - مجلس شورای ملی با اداره کل صنعت اجازه می دهد امتیاز انحصاری استخراج انجمنون را در خاک انارک

واقعه در نائین از تاریخ تصویب این قانون بدت پست و پنجسال بشرکت مختلط سهامی تجارتي و مهندسی شومنان و شرکاء اصفهان مطابق مواد ذیل واگذار نمایند.

رئیس - آقایانی که با ماده اول موافقت دارند قیام فرمایند.

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده دوم قرائت میشود
ماده دوم - شرکت صاحب امتیاز مکلف است در ظرف هجده ماه نقشه حوزه امتیاز را برداشته نقاط مورد استفاده و استخراج را تعیین و با اداره کل صنعت تقدیم دارد هرگاه در حوزه امتیاز (خاک انارک) سوای نقطه معینه در نقشه مزبوره در آیه کشف انجمنون شود این نقاط معدنی از مورد امتیاز خارج است. مواد معدنی دیگری نیز که ممکن است در ضمن استخراج انجمنون در حوزه امتیاز بدست بیاید جزء این امتیاز نیست.

رئیس - این همان ماده است که در شور دوم کمیسیون اظهار نظر کرده است که (از تاریخ تصویب این قانون) بعد از جمله (هجده ماه) اضافه شود. با رعایت این اصلاح موافقتین قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده سوم قرائت میشود.
ماده سوم - صاحب امتیاز مکلف است از تاریخ شروع با استخراج سالی دو تن انجمنون فیزی صنعتی در طهران بدولت تحویل دهد علاوه بر مقدار مزبور صدی پنجاه کلو مواد مستخرجه متعلق بدولت است که صاحب امتیاز در سه معدن جنساً و یا قسمتاً بابتخاب دولت هر ساله تحویل خواهد داد.

رئیس - اشکالی نیست؟ (ظفر شد - خیر) موافقتین با ماده سوم قیام فرمایند.

(عده زیادی قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده چهارم قرائت میشود:
ماده چهارم - از کلیه ماشین آلات مربوطه این امتیاز فقط عوارضی اخذ خواهد شد که در تاریخ تصویب این قانون معمول است و اخذ می شود.

رئیس - موافقتین با ماده چهارم قیام فرمایند. (اغلب برخاستند)

رئیس - تصویب شد ماده پنجم قرائت میشود:
ماده پنجم - صاحب امتیاز برای احتیاجات خود راجع به این امتیاز می تواند اینه لازمه در محل ساخته و ماشینها نصب کند دکوویل و راه شوسه فرعی جهت حمل مواد مستخرجه دائر نماید ولی در اراضی اشخاص مکلف است رضایت صاحبان اراضی را جلب کند پس از انقضای مدت پست و پنجسال تمام ماشین آلات و دکوویل و راه و سایر دارائی غیر منقول صاحب امتیاز که مربوط به استخراج است مجاناً متعلق بدولت خواهد شد

رئیس - اشکالی نیست. موافقتین با ماده پنجم قیام فرمایند. (اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده ششم قرائت میشود:
ماده ششم - پس از انقضای مدت امتیاز اگر دولت خواست استخراج معادن مورد امتیاز را بکسی واگذار نماید در صورت تمایل دولت و تساوی شروط صاحب امتیاز حق تقدم خواهد داشت.

رئیس - اشکالی نیست؟ (خیر) موافقتین قیام فرمایند. (اکثر نمایندگان برخاستند)

رئیس - تصویب شد ماده هفتم قرائت میشود:
ماده هفتم - هرگاه صاحب امتیاز در ظرف دو سال و نیم از تاریخ تصویب این قانون انجمنون استخراج ننماید و یا در طول مدت امتیاز برخلاف هر یک از مقررات این قانون عمل نماید دولت می تواند این امتیاز را ملغی سازد.

رئیس - اشکالی نیست. آقایان موافقتین قیام فرمایند. (عده زیادی قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده هشتم قرائت میشود:
ماده هشتم - دولت در پیشرفت کار صاحب امتیاز در حدود قوانین مملکتی مساعدت های ممکنه را بعمل خواهد آورد.

رئیس - اشکالی نیست. آقایانی که با ماده هشتم موافقت دارند قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده نهم قرائت میشود:
 ماده نهم - صاحب امتیاز موظف است در ظرف دو سال از تاریخ تصویب این قانون کوره‌های کوچک برای ذوب آهن و تفکیک مواد اتیمون در محل نصب نماید و در صورتیکه از تأسیس کوره‌های ذوب آهن منصرف شوند این امتیاز ملغی و کلیه ماشین آلات و تأسیساتی که تا آن تاریخ نموده‌اند مجاناً بدولت تعلق خواهد داشت.

رئیس - موافقین با ماده نهم قیام فرمایند.
 (اکثر نمایندگان برخاستند)

رئیس - تصویب شد. ماده دهم قرائت میشود:
 ماده دهم - صاحب امتیاز نمی‌تواند امتیاز مذکور را بدیگری انتقال دهد.

رئیس - آقایانیکه با ماده دهم موافقت دارند قیام فرمایند.
 (اکثر برخاستند)

رئیس - تصویب شد. مذاکره در کلیات ثانی است آقای ناصری.

ناصری - بنده میخواستم از آقای رئیس صنعت سؤال کنم که این مقدار اتیمونی که قید کرده‌اند فلزی است آیا اتیمون دیگری در آن معدن وجود دارد یا خیر و این مقداری که برای احتیاجات دولت معین کرده‌اند کافی است یا خیر؟

رئیس کل صنعت و فلاحات (آقای فرخ) - اتیمون یک ماده است که در کوهستان باخاک و سنگ مخلوط است و در استخراج بدوی شاید پنجاه و چهار قدری بیشتر یا کمتر اتیمون دارد و این را سه مرتبه باید تجزیه کنند. در درجه اول که استخراج میشود اتیمون سولفوریک (Antimoine Sulfurique) بدست می‌آید در دفعه ثانی اتیمون رگولوس (Antimoine Regulus) و در دفعه ثالث اتیمون متالیک (Antimoine metallique de l'industrie) است. و در اصطلاح فنی و اندوسترسی اتیمون فلزی صنعتی میگویند

این شرکت لوازمی که برای تسویه اتیمون درجه اول و دوم یعنی اتیمون سولفوریک و رگولوس لازم است در این جا دارد و در همین جا تجزیه و تصفیه خواهد کرد ولی قسمت سوم در ایران ماشین آلاتش کم و گران است و نمی‌شود. در اروپا می‌برند و در آنجا تجزیه میکنند و از آن مواد باید چند تن خالص بموجب شرکت نامه بدولت بدهد. این مقدار برای احتیاج دولت کافی است و احتیاج ما را مرتفع میکند. خود اتیمون برای کلیه صنایع آهن و ورشوسازی و حروف مطابع و فلان استعمال می‌شود. برای کلیه فلزاتی که برای استحکام و جلوگیری از زنگ زدن و این طور چیزهای صنعتی استعمال می‌شود و مهم‌ترین این معدن در فلورانس ایتالی است در جاهای دیگر هم هست. در چین هم هست که مهم‌ترین آنها را «موتو کاولو» گویند که استخراج می‌شود و برای کارهای صنعتی بسیار چیز مفیدی است.

رئیس - آقایانیکه با مجموع لایحه موافقت دارند قیام فرمایند. (اکثر قیام نمودند) تصویب شد

[۷ - شور لایحه تمدید موقع امتحان اطباء غیر مجاز]

رئیس - خبر کمیسیون معارف راجع به تمدید موقع امتحان اطباء غیر مجاز قرائت می‌شود:

خبر کمیسیون
 لایحه پیشنهادی وزارت معارف راجع به تمدید اجازه‌نامه طبابت با حضور آقای معاون وزارت معارف در کمیسیون معارف مطرح بانوشیحاتی که آقای معاون بیان نمودند بالاخره باجزئی اصلاحی ماده واحده بشرح ذیل تصویب و اینک راپورت آن را تقدیم می‌دارد:
 ماده واحده - وزارت معارف مجاز است که مدارک داوطلبان امتحان طبابت مجاز را تا ۲۵ آبان ۱۳۱۱ به پذیرد و اول آذرماه ۱۳۱۱ امتحان هذالسنه را شروع کند.

رئیس - آقای اورنگ
اورنگ - موافقم.

رئیس - مخالفی نیست. تبصره از آقای فرهمند پیشنهاد شده قرائت می‌شود.

تبصره ذیل را پیشنهاد میکنم: اشخاصی که در ایالات و ولایات سابقه قابلیت دارند می‌توانند اسناد و مدارک خود را که عبارت از تصدیق حکام و رؤسای صحیه و نظمی و بلدیه و عده از معتمدین محلی باشد بوزارت معارف ارسال و جواز اشتغال بشغل خود را بگیرند. و این گونه اشخاص در عمل جراحی بدون ارائه دیپلم و یا امتحان از مدرسه و یا موسسات مربوطه ممنوع باشند.

رئیس - آقای فرهمند - بنده تصور میکنم محتاج به توضیح زیادی نباشد زیرا بهمان دلیلی که قانون سابق را آوردند و حالا تمدید میکنند برای اطباء مجاز. همان دلیل هم هست برای اینکه باین طبقه هم اجازه داده شود. و اگر بگوئیم یک اشخاصی داریم که از مدرسه بیرون می‌آیند و باید متصدی این قبیل مشاغل شوند اولاً باندازه کفایت نداریم و اگر هم بیرون بیایند متأسفانه از مرکز خارج نمی‌شوند همینطوری که بالاخره وزارت معارف احتیاج پیدا کرده باطباء و آمده مدارک و سابقه آنها را قبول کرده و جواز میدهند که این اشخاص را بولایات بفرستند یا در همین جا اگر هم بخواهند مشغول باشند اگر هم یک اشخاصی میخواهند مشغول قابلیت باشند آنها به عقیده بنده مضر است برای این که ممکن است اشخاصی بدون هیچ سابقه و بدون هیچ تصدیقی خودشان ببادرت باین امر بکنند به علاوه هر عملی که می‌شود و اجازه که داده می‌شود باید مجوز قانونی داشته باشد و اهمیت این دسته را هم بنده کمتر از اطباء مجاز که چندین قانون هم برای آنها آمده است میدانم و بطوریکه ملاحظه فرمودند نظر بنده در همان قسمت قابلیت - ده است که مخصوصاً در ولایات درعسرت هستند و الا در قسمت قابلیت جراحی بنده عقیده ندارم و باید ممنوع باشد و تصور میکنم باین ترتیب ضرری نداشته باشد و خوب است آقای معاون وزارت معارف باین پیشنهاد بنده موافقت فرمایند.

معاون وزارت معارف (آقای میرزاغلامحسین خان رهنما) - عرض کنم در خصوص قوایل تاجحال قانونی نبوده است و این قانون مربوط باطباء است و این قانون در تعقیب قانون طبابت آمده است و این سال سال آخرش است و

برای تمدید مدت و تقدیم مدارک است. قانون جدیدی نیست که این تبصره ملحق به آن شود. گذشته از آن قابله‌هایی که درس خوانده باشند هیچ ارتباطی بوزارت معارف ندارد و اینها در تحت نظارت صحیه هستند صحیه کل مملکتی. و البته وزارت داخله یک تکلیفی برای رفع احتیاج مرده از حیث قابله در نظر گرفته است فقط یک مدرسه قابلیت هست که آنها تحت نظر صحیه اداره می‌شود. و در آنها وزارت معارف در موقع امتحاناتش نظارت میکند و دیپلم‌ها را صادر میکند. و قابله‌های تحصیل نکرده کسانی نیستند که بتوانند مشمول اجازه‌نامه قانون طبابت واقع شوند و در تحت این قانون واقع شوند.

رئیس - آقایانیکه پیشنهاد آقای فرهمند را قبول توجه میداند قیام فرمایند.
 (اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. لایحه میرود به کمیسیون و همچنین پیشنهادی که آقای دکتر ملک زاده کرده‌اند می‌رود به کمیسیون. آقای یاسانی.

[۸ - تصویب لایحه اختیارات کمیسیون عدلیه]

آقای یاسانی (رئیس کل تجارت) - لایحه ایست راجع باختیارات کمیسیون عدلیه از طرف وزارت عدلیه و از طرف آقای وزیر عدلیه تقدیم می‌شود. و تقاضا میکنم موافقت فرمایند بقید دو فوریت تصویب شود. یک لایحه دیگری هم هست راجع باصلاح بعضی اقلام بر درجه اداره تجارت آنها تقدیم می‌شود.

رهنما - این دو فوریتی نیست.
رئیس اداره کل تجارت - خبر

لایحه اختیارات کمیسیون عدلیه
 نظر باینکه مقتضی است لوایح پیشنهادی وزارت عدلیه قبل از این که در مجلس شورای ملی طرح و تصویب گردد مطابق سوابق موجوده در کمیسیون قوانین عدلیه مطرح و بعد از تصویب کمیسیون بموقع اجرا و آزمایش گذاشته شود تا پس از رفع نواقص آنرا بمجلس شورای ملی پیشنهاد گردد لذا ماده واحده ذیل راجع باختیارات کمیسیون فعالی قوانین عدلیه بقید دو فوریت پیشنهاد و

تقاضای تصویب آن می‌شود.

ماده واحده - وزیر عدلیه مجاز است لوایح قانونی را که بمجلس شورای ملی پیشنهاد مینماید پس از تصویب کمیسیون فعلی قوانین عدلیه بموقع اجرا گذارده و پس از آزمایش آنها در عمل نواقصی را که در ضمن جریان ممکن است معلوم شود رفع و قوانین مزبوره را تکمیل نموده تا آنجا برای تصویب بمجلس شورای ملی پیشنهاد نماید لوایح مزبوره در کمیسیون مطرح و پس از شور اول ضعیف و توزیع خواهد شد تا نمایندگان نظریات خود را در موضوع لایحه در ظرف هشت روز از تاریخ توزیع به کمیسیون بدهند و شور دوم بعد از انقضاء هشت روز بعد آید.

رئیس - فوریت مطرح است. مخالفی نیست. (خیر) موافقین قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. فوریت دوم مطرح است. مخالفی نیست. موافقین قیام فرمایند. (اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده واحده مطرح است. در آنها شکالی نیست. آقایان موافقین قیام فرمایند (اغلب برخاستند)

رئیس - تصویب شد. ما بنگارنده کارهای لازم داریم که آقای رئیس صناعت فوری مبادت آنها را طرح میکنیم و به علاوه توجه آقایان را بیک نکته جلب میکنم از فریزی که آقای فرسی مرا متذکر کردند موقع اقتراع شعب است و کمیسیون عرایض موعدش منحل است و کارهای مرخصیها معطل است. یک قدری هم از فوق بفرمائید چند دقیقه که بتوانیم آنها را اقتراع کنیم.

۹- تصویب لایحه استخدام متخصص بامبوسازی

رئیس - خبر کمیسیون بودجه را جمع تجدید ذمات متخصص بمبوسازی قرائت می‌شود.

خبر کمیسیون

لایحه سره ۱۱۸۵۹ دولت راجع به تجدید کتترات دی لوئنگ زی مستخدم بامبوسازی تبعه دولت چین با

رئیس - آقایانیکه با ماده دوم با اصلاح پیشنهادی آقای رهنما که مخبر و دولت اجابت کردند موافقت قیام فرمایند.

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده سوم قرائت میشود. ماده سوم - اداره کل صناعت و فلاحات مجاز است در صورتیکه کتترات دی لوئنگ زی پس از انقضاء مدت دو سال تجدید نشود ۲۵۰۰ ریال برای معودت بچین بمشارایله تأدیة نماید

رئیس - موافقین با ماده سوم قیام فرمایند. (اغلب قیام نمودند)

رئیس - رئیس تصویب شد. ماده چهارم

ماده ۴ - سایر شرایط استخدام دی لوئنگ زی طبق قانون مشوبه ۲۳ عقرب ۱۳۰۱ راجع با استخدام اتباع خارجی بوده و اداره کل صناعت و فلاحات مجاز است کتترات او را امضا و مبادله نماید.

رئیس - آقایانیکه با ماده چهارم موافقت دارند قیام فرمایند. (اکثر قیام نمودند) تصویب شد. مذاکره در کلیات نانی است. مخالفی نیست. موافقین ورقه سفید خواهند داد.

(اخذ و استخراج آراء بعمل آمده هفتاد و نهم فقره سفید تعداد شد)

رئیس - عده حاضر در موقع اعلام رأی نمود و دو نفر اکثریت هفتاد و نهم رأی تصویب شد.

[۱۰- اقتراع شعب]

رئیس - هم‌نظور که سابقه داده موعد کمیسیون

عرایض منقضی شده است و باید تسریع کنیم در اقتراع شعب برای اینکه کمیسیون عرایض انتخاب شود. عده حاضر در مرکز صد و بیست نفر بهر شعبه بیست نفر می‌رسد این است که اقتراع میکنیم.

(آقای مؤرد احمدی «منشی» بشرح ذیل اقتراع نمودند) شعبه اول - آقایان: افسر - طالش خان - روحی محمد تقی خان اسعد - کازرونی - دبستانی کرمانی حاج حسین آقامهدوی - عالی خان اعظم زنگنه - بقوانی ایزدی - اسکندری - علوی - بزوزاری - عرفانی فتوحی - طباطبائی وکیلی - فروزی - جمشیدی ابوالحسن خان پیریا - اصف - مقدم.

شعبه دوم - آقایان: عبدالحسین خان دیب - دشنی محمود تابتی - حاج علی اکبر امین - دکتر ملک زاده فاضلی - طهرانی - امیر عمری - امیر ابراهیمی زهری - امیر دولتشاهی - طهرانچی - دیر سهرابی حاج میرزا حسین خان فضلی - شریفی - حبیبی بنکدار - دکتر احتشام - دکتر شیخ - احتشام زاده.

شعبه سوم - آقایان: طباطبائی دیب - درونی - صفاری محمدعلی میرزا دولتشاهی - اسدی - ارکانی - قراگوزلو حاج میرزا حسنخان اسفندیاری - معتمدی - حکمت بیات مانگو - دکتر امیراعلم - آقا میرزا سید احمد بهمانی آقا میرزا محمد حسین نواب - میرزا صادق خان اکبر آشتیانی - میرزا یونس - دکتر خدیژی - درنگ - دهستانی

شعبه چهارم - آقایان: افغنی - مویر - مجدضیانی ملک هدلی - دکتر ظاهری - سهراب خان - کنیان فتحعلی خان بختیار - تربیت - چچی - هزار جریبی دکتر سنگ - محیط - آدیبه جان یارعلی - فهیمی

تذکره اسمی برای دهندگان - آقون: دکتر سنگ - بستانی - انصاری - احتشام زاده - امیر تیمور - کفالی - مسعودی خراسانی دکتر ظاهری - یونس آدیوب زاده - محمد علی میرزا دولتشاهی - آخوند یار علی - میرزا محمد علیخان تربیت - قراگوزلو - فتوحی امیر دولتشاهی - جمشیدی - میرزا احمد خان وکیل - علوی سبزواری - حسنعلیمیرزا دولتشاهی - ملک زاده آملی - سهرابخان ساکنیان امیر عمری - کازرونی - خواجوی - دادور - مجد ضیائی - منشی - شریعت زاده - دکتر ضیائی - مولوی حاج میرزا حسینخان فضلی - آقا الاسلامی - علیخان اعظم زنگنه - دیر سهرابی - زهری - میرزا محمد حسین نواب - مؤید احمدی محمد فرهمند - میرزا احمد خان صاری - آقا سید محمد محیط - اقبال - شریفی - دکتر شیخ - دکتر احتشام - ابو الحسن خان پیریا مقدم - وهاب زاده - مزدهی - هزار جریبی - مویر - طهرانی - میرزا یونس - روحی - بوتهری - دکتر اقلان - معتمد سنگ - درباری - فهیمی - فروزی - رهنما - انسر - لاریجانی - طالش خان - ابفوانی - دکتر ملک زاده - اسدی - نواب - افغنی -

مسعودی خراسانی - مهدوی - حاج محمد رضا بهبهانی
کفائی - مولوی - میرزا محمد تقی طباطبائی
شعبه پنجم - آقایان: مصدق جهانشاهی - حسینقلیخان نواب
امیر تیمور - مؤید احمدی - یونس آقا و هاب زاده
از باب کیخسرو شاهرخ - تقی الاسلامی - رهنما - ناصری
آقاسید کاظم یزدی - ملکزاده آملی - میرزا ابراهیم خان قوام
معتصم سنگ - شریعت زاده - حسنعلی میرزا دولتشاهی
بیات - میرزا محمدخان وکیل - میرزا اسدالله فقیه
حیدری - خواجوی
شعبه ششم - آقایان: دادور - همراز - باستانی - لاریجانی
تیمورتاش - دادگر - مژدهی - دکتر عطاءالله خان سیمی
مفتی - وهاب زاده - فرشی - بوشهری - حاج میرزا حبیب امین

آقا سید مرتضی وثوق - امیر حسین خان بختیاری
مخبر فرهمند - دکتر لقمان - افشار - اقبال
حاج علامحسین ملک

[۱۱ - موقع جلسه بعد - ختم جلسه]

رئیس - سه لایحه فوری ، چهار لایحه عادی
طرح و خاتمه یافت. شعب اقتراع شد و آنچه فوری بود
بلافاصله تهیه و در همان موقعی که انتظامات مجلس را
اداره میکردم امضا و ابفاد شد. (صحیح است) حالا
دیگر مانعی نیست که باوجدان فارغ جلسه را ختم کنیم.

جلسه آینده پنجشنبه پنجم آبان سه ساعت قبل از ظهر
دستور لایحه اوزان و مقادیر و سایر لوایح موجوده
[مجلس سه ربیع از ظهر گذشته ختم شد]
رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه معاوضه علاقه آب و خاک کی اشخاص بخالصجات دولتی در صورت اقتضا

ماده واحده - دولت مجاز است از تاریخ تصویب این قانون نامدت دو سال در مقابل علاقه آب و خاک کی بعضی
اشخاص که مصالح سیاسی مملکت انتقال آنها را از منطقه به منطقه دیگر اقتضا نماید باتصویب هیئت وزراء از خالصجات
دولتی بعنوان معاوضه به آن اشخاص انتقال داده و علاقه آب و خاک کی مورد معاوضه را در دفتر رقبات خالصجات
مملکتی بمملکت دولتی ثبت کند و رقبات واگذار شده را بملکیت طرف مقابل بشناسد.

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه بیست و هشتم مهرماه یکهزار و سیصد و یازده شمسی بتصویب
مجلس شورای ملی رسید.
رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه واگذاری خالصجات واقعه در لرستان به افراد الوار که ده نشین کردند

ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است بهر فردی از طوایف الوار که چادر نشینی را ترک کند و ده نشین گردد
از خالصجات واقعه در لرستان حصه که بقدر کفاف معاش او و خانواده اش باشد مجاناً واگذار نماید.

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه بیست و هشتم مهرماه یکهزار و سیصد و یازده شمسی بتصویب
مجلس شورای ملی رسید.
رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه تجدید استخدام هرمان فری تابع آلمان برای ریاست محاسبات مالیه

ماده اول - وزارت مالیه مجاز است آقای هرمان فری تابع آلمان را برای مدت دو سال از تاریخ دوازدهم
آذرماه ۱۳۱۱ بست ریاست محاسبات مالیه مجدداً استخدام نماید.

ماده دوم - مقرری آقای هرمان فری سالی شصت و سه هزار ریال (۶۳۰۰۰) و هشتصد و چهل پانزده خواهد
بود که باقساط دوازده گانه در آخر هر ماه شمسی ایرانی تأدیه می گردد.

ماده سوم - ماهی یکهزار ریال (۱۰۰۰) بعنوان کرایه منزل به آقای هرمان فری پرداخت می شود.

ماده چهارم - در انقضای مدت مذکور در ماده اول فوق در صورتیکه بموجب قانون جدیدی ادامه خدمت
آقای هرمان فری تصویب نشود و مشارالیه بطور قطع از ایران خارج گردد مبلغ یکصد لیره بعنوان خرج مراجعت
به آلمان بمشارالیه تأدیه خواهد شد.

ماده پنجم - وزارت مالیه می تواند در هر موقع با پرداخت مبلغی معادل سه ماه از مقرری مذکور در ماده دوم
و خرج سفر مذکور در ماده چهارم به آقای هرمان فری با استخدام او خاتمه دهد ولی در صورتیکه بمأموریت مشارالیه
در اثر مداخله در امور سیاسی و تخلف از قوانین مملکتی و نظامات داخلی اداری خاتمه داده شود یا خود مشارالیه
بطیب خاطر قرارداد استخدام خود را فسخ نماید سه ماه مقرری مذکور در فوق و خرج سفر پرداخته نخواهد شد.

ماده ششم - وزارت مالیه مأمور اجرای این قانون است

این قانون که مشتمل بر شش ماده است در جلسه بیست و هشتم مهرماه یکهزار و سیصد و یازده شمسی بتصویب
مجلس شورای ملی رسید.
رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

امتیاز انحصاری استخراج ایتیمون انارک نائین بشرکت مختلط سهامی شونمان و شرکاء اصفهان

ماده اول - مجلس شورای ملی بداره کل صناعت اجازه میدهد امتیاز انحصاری استخراج ایتیمون را در خاک انارک واقع در نائین از تاریخ تصویب این قانون بمدت بیست و پنج سال بشرکت مختلط سهامی تجارتي و مهندسی شونمان و شرکاء اصفهان مطابق مواد ذیل واگذار نماید.

ماده دوم - شرکت صاحب امتیاز مکلف است در ظرف هیجده ماه از تاریخ تصویب این قانون نقشه حوزه امتیاز را برداشته نقاط مورد استعداده و استخراج را تعیین و بداره کل صناعت تقدیم دارد هرگاه در حوزه امتیاز (خاک انارک) سوای نقاط معینه در نقشه مزبوره در آتیه کشف ایتیمون شود این نقاط معدنی از مورد امتیاز خارج است مواد معدنی دیگری نیز که ممکن است در ضمن استخراج ایتیمون در حوزه امتیاز بدست بیاید جزو این امتیاز نیست.

ماده سوم - صاحب امتیاز مکلف است از تاریخ شروع باستخراج سالی دوتن ایتیمون فازی صنعتی در طهران به دولت تحویل دهد علاوه بر مقادیر مزبوره صدی پنج از کل مواد مستخرجه متعلق به دولت است که صاحب امتیاز در سر معدن جاساً و یا قیماً با انتخاب دولت هر ساله تحویل خواهد داد.

ماده چهارم - از کابینه ماشین آلات مربوطه این امتیاز فقط عوارضی اخذ خواهد شد که در تاریخ تصویب این قانون معلوم است و اخذ می شود.

ماده پنجم - صاحب امتیاز برای احتیاجات خود راجع باین امتیاز می تواند اذینه لازمه در محل ساخته و ماشینها نصب کند دکوویل و راه شونده فرعی جهت حمل مواد مستخرجه دائر نماید ولی در اراضی اشخاص مکلف است برضیت صاحب اراضی را جلب کند پس از اقبضای مدت بیست و پنج سال تمام ماشین آلات و دکوویل و راه و سایر دارائی غیر منقول صاحب امتیاز که مربوط باستخراج است مجاناً متعلق بدولت خواهد شد مدد ششم - پس از اقبضای مدت امتیاز اگر دولت خواست استخراج معادن مورد امتیاز را بکسی واگذار نماید در صورت تمایل دولت و تسوی شروط صاحب امتیاز حق تقدم خواهد داشت.

ماده هفتم - هرگاه صاحب امتیاز در ظرف دو سال و نیم از تاریخ تصویب این قانون ایتیمون استخراج ننماید و در حصول مدت امتیاز برخلاف هر یک از مقررات بنقون عمل نماید دولت می تواند این امتیاز را ملغی سازد ماده هشتم - دولت در پیشرفت کار صاحب امتیاز در حدود قوانین مملکتی مساعدتهای ممکنه را بعمل خواهد آورد.

ماده نهم - صاحب امتیاز موظف است در ظرف دو سال از تاریخ تصویب این قانون کوره های کوچک برای ذوب آهن و تفکیک مواد ایتیمون در محل نصب نماید و در صورتی که از تأسیس کوره های ذوب آهن منصرف شوند این امتیاز ملغی و کابینه ماشین آلات و تأسیساتی که تا آن تاریخ نموده اند مجاناً بدولت تعلق خواهد داشت.

ماده دهم - صاحب امتیاز نمیتواند امتیاز مذکور را بدیگری انتقال دهد این قانون که مشتمل بر ده ماده است در جلسه بیست و هشتم مهرماه یکهزار و سیصد و یازده شمسی تصویب مجلس شورای ملی رسید رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه اجرای لوایح قانونی وزارت عدلیه پس از تصویب کمیسیون قوانین عدلیه

ماده واحده - وزیر عدلیه مجاز است لوایح قانونی را که بمجلس شورای ملی پیشنهاد مینماید پس از تصویب کمیسیون فعلی قوانین عدلیه بموقع اجرا گذارده و پس از آزمایش آنها در عمل نواقصی را که در ضمن جریان ممکن است معلوم شود رفع و قوانین مزبوره را تکمیل نموده تا فایده برای تصویب بمجلس شورای ملی پیشنهاد نماید.

لوایح مزبوره در کمیسیون مطرح و پس از شور اول طبع و توزیع خواهد شد تا نمایندگان نظریات خود را در موضوع لایحه در ظرف هشت روز از تاریخ توزیع به کمیسیون بدهند و شور دوم بعد از اقبضای هشت روز بعمل آید

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه بیست و هشتم مهرماه یکهزار و سیصد و یازده شمسی تصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

استخدام دی لوئنگ زی تبه دولت چین مستخدم بامبو سازی

ماده اول - به اداره کل صناعت و فلاحات اجازه داده می شود کثرت دی لوئنگ زی مستخدم بامبو سازی تبه

دولت چین را برای مدت دوازده سال دیگر از تاریخ ۱۶ شهریورماه ۱۳۳۱ لغایت ۱۵ شهریور ۱۳۱۳ تجدید نماید ماده دوم - اداره کل صناعت و فلاحات مجاز است حقوق ماهیانه دی لوئنگ زی را از تاریخ ۱۶ شهریور ۱۳۱۱ الی آخر اسفند ۱۳۱۱ از قرار ماهی ۸۰ دلار مکزیک که از هشتصد و پنجاه و شش ریال تجاوز نماید از محل ماده ۳ از قسمت دوم بودجه اداره کل فلاحات بردارد و از اول سال ۱۳۱۲ الی اقبضای کثرت اجرت مشارالیه را از قرار ماهیانه ۸۵۶ ریال در بودجه ۱۳۱۲ منظور و تأدییه نماید.

ماده سوم - اداره کل صناعت و فلاحات مجاز است در صورتیکه کثرت دی لوئنگ زی پس از اقبضای مدت دو سال تجدید نشود دو هزار و پانصد ریال (۲۵۰۰ ریال) برای معاودت به چین بمشارالیه تأدییه نماید.

ماده چهارم - سایر شرایط استخدام دی لوئنگ زی طبق قانون مصوبه ۲۳ عقرب ۱۳۰۱ راجع باستخدام اتباع خارجه بوده و اداره کل صناعت و فلاحات مجاز است کثرت او را امضا و مبادله نماید.

این قانون که مشتمل بر چهار ماده است در جلسه بیست و هشتم مهرماه یکهزار و سیصد و یازده شمسی تصویب مجلس شورای ملی رسید رئیس مجلس شورای ملی - دادگر